

По-третє, врахування психологічних особливостей у побудові індивідуалізованого процесу дистанційного навчання у веб-середовищі є актуальним і важливим психолого – педагогічним завданням, вирішення якого здатне підвищувати самостійність і особистісну відповідальність, ефективність самого освітнього процесу, робить опосередковане спілкування відповідним до норм інтернет-етикету, доброзичливим, приємним, а навчання – результативним.

Список використаних джерел:

1. Бондаренко В. В. Основи дистанційного навчання: навчальний посібник. Харків : ХНАДУ, 2013. 172 с.
2. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація: навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2006. 256 с.
3. Кухаренко В.М., Рибалко О.В., Сиротенко Н.Г. Дистанційне навчання: Умови застосування. Дистанційний курс: Навчальний посібник Харків: НТУ “ХПІ”, “Торсінг”, 2002. 320 с.
4. Любчак В. О., Купенко О. В., Лаврик Т. В., Муліна Н. І., Кузіков Б. О., Возна І. В. Дистанційне навчання: досвід впровадження в українському університеті: Монографія. Суми ; Вид-во СумДУ, 2009. 160 с.

СОЦІАЛЬНІ ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ ДЛЯ ПОДОЛАННЯ СОЦІЄТАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ СУЧАСНОСТІ

Марья Нестерова,
д. філос. н., професор,
професор кафедри менеджменту та
інноваційних технологій соціокультурної діяльності
Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова
<https://orcid.org/0000-0001-6703-7797>

Результатом розгляду важливого для сфери соціокультурної діяльності феномену соціальних інновацій повинна стати концептуалізація сутності та змісту феномену соціальних інновацій, визначення особливостей їх впровадження в освіту

та менеджмент. Слід відмітити, що розглядаємо ми не тільки (і не стільки) наукові та/або освітні інновації, а саме соціальні інновації, адже розглядаємо ми виклики соціетальні, які пронизують всі суспільні сфери, але в першу чергу зачіпають сферу соціальну. Але, звичайно, соціальні інновації нерозривно пов'язані з іншими видами інновацій, а їх дослідження мають певну спадковість. Так, питання інновацій актуальне в Україні вже давно. Теоретично та емпірично активно досліджуються шляхи генерування ідей, принципи та методи розвитку інновацій, життєвий цикл інновацій та інші. Але очевидно, що більший ступінь інноваційної проблематики розглядається та впроваджується з позицій бізнесу та підприємництва, скільки прибутку може принести інновація. Також окремою сферою можна вважати сферу освітніх інновацій, які стимулюють загальний розвиток системи освіти, впливають на вдосконалення та створення нових освітніх технологій. В першу чергу, ці інноваційні освітні технології мають бути соціально орієнтованими. Адже, складно заперечувати, що сучасний світ є складним та непередбачуваним, нелінійним та багатовимірним, чутливим до випадкових чинників, які можуть докорінно змінити соціальне життя. Саме таким періодом «із загостренням» стала пандемія та неочікуваний й раптовий перехід усього світу до карантину. Подібна ситуація ставить виклик кожній людині, а особливо системі освіти, тому що саме освіта покликана адаптувати людину до будь-яких непередбачуваних ситуацій в соціумі. Але окрім викликів виклики пандемії до соціетальних викликів, зокрема, в Україні, можна віднести розкол, відсутність діалогу, соціо-економічну нерівність, зневіру населення, недовіру до соціальних інституцій, зростаючу геополітичну напруженість, тощо. Отже, перед сучасною освітою, навіть до пандемії, вже постала потреба у соціальних інноваціях, адже ці непередбачувані та суттєві зміни соціального середовища потребують адаптації та модернізації усіх сфер соціального життя. І тут важлива ще сфера соціальних інновацій в менеджменті, бо саме бізнес сфера, сфера соціо-економічного розвитку може виступити гарантом та «помічником» процесів стабілізації та сталого розвитку суспільства. Але, все одно, свою особливу роль в цьому процесі відіграє освіта. Саме освіта може надати для всіх соціальних акторів необхідне розуміння, що потрібне не тільки пристосування, адаптація до складної соціальної реальності, але й

загальне, «методологічне» усвідомлення плинності та непередбачуваності сучасного суспільства, яке можна використовувати для соціальних інтервенцій в стратегіях проактивних, на випередження.

Тому так потрібні освітні, науково-дослідні заходи, які мають на меті узагальнити, систематизувати та поширити практику соціальних інновацій в Україні. Перспективною можна вважати ґрунтовну концептуалізацію сутності та розкриття змісту феномену соціальних інновацій, критичний аналіз та узагальнення існуючих точок зору, з'ясування форм соціальних інновацій та їх специфіки. Також для України перспективним є розкриття особливостей вивчення цього явища в країнах Європейського Союзу та пострадянського простору. Результати такого дослідження можуть бути використані в освітньому процесі, зокрема, при викладанні відповідних навчальних модулів із соціальних інновацій, а також у консультативній практиці для підприємців та менеджерів, створенні курсів неформальної освіти для бізнес середовища, громадянського суспільства. І соціетальні виклики тільки підсилюють потребу в соціальних інноваціях, адже ми бачимо суттєві зміни в різних соціальних сферах і в різних суспільствах. Так, пандемія COVID-19, яка охопила весь світ, змінила багато аспектів життя від умов праці до свободи пересування.

І для подолання таких складних соціетальних викликів, до яких, наприклад, відносяться виклики пандемії, потрібне залучення суспільства. Це залучення суспільства є невід'ємною частиною життя європейських університетів. В плані соціальних інновацій можна відмітити, що це сприяє залученню університетських спільнот в інші верстви суспільства та створенню середовища знань, заснованого на взаємній довірі. Третя місія університетів (служіння суспільству) стала найважливішою протягом пандемії та інституції зробили все можливе, щоб надавати цінність для своїх громад [1].

Тому потрібне не тільки належне виконання першої місії університетів – якісного навчання і викладання, не тільки належне виконання другої місії університетів - проведення фундаментальних та прикладних досліджень, але й конкретні кроки щодо посилення третьої місії університетів - підвищення соціальної активності, орієнтації на суспільство. Для ефективного реалізації фокусу на соціальні

інновації потрібне позиціонування університету як «точки зростання», як «тригера», що запускає соціальні зміни в бажаному напрямку. Зростання соціальної інклюзії в освіті, соціальної відповідальності університетів допоможе підсилити взаємодію між освітніми та громадськими спільнотами. Таке зміцнення ціннісного вектору розвитку освіти, розвиток соціальної згуртованості, в першу чергу, освітніх спільнот, допоможе спільними зусиллями суспільству подолати соціетальні виклики різних ступенів складності.

Список використаних джерел:

1. The world of higher education after COVID-19 – The way of access: <https://www.yerun.eu/wp-content/uploads/2020/07/YERUN-Covid-VFinal-OnlineSpread.pdf>

ОКРЕМІ ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

SOME CHALLENGES OF MODERN HIGHER EDUCATION

Павленчик Наталія Федорівна,

професор, зав. кафедри економіки та менеджменту

e-mail: pavlinova75@gmail.com

orcid: 0000-0001-6164-5644

Павленчик Анатолій Олександрович,

доцент кафедри інформатики та кінезіології

e-mail: pavlinov74@gmail.com

orcid: 0000-0002-2205-1883

Система вищої освіти в Україні, яка пройшла складні та суперечливі етапи реформування, була, є і залишається чинником, який має значний вплив на формування якості людського капіталу та інтелектуального ресурсу. Вона є мотиватором та генератором інноваційних ідей, одним із засобів досягнення мети, запорукою розвитку та формування світогляду особистості. Однак, недостатнє бюджетне фінансування, відсутність мотивації, низький рівень унікальності освітніх програм, відносно слабка мобільність, як викладачів, так і здобувачів, відсутність